

**ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ
ПРАКТИКИ-СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ**

Лариса Ковальчук, Вікторія Бугерук, Ірина Балашова

Одеський національний медичний університет

Одеса, Україна

Питання підготовки лікарів загальної практики – сімейної медицини є важливою складовою процесу реформування охорони здоров'я в Україні [35]. Підвищення якості підготовки сімейних лікарів передбачає інтеграцію двох основних напрямків – теоретичної підготовки майбутніх спеціалістів сімейної медицини та засвоєння практичних навичок, необхідних сімейному лікарю [2, с.116]. Тому дистанційне навчання в період пандемії COVID-19 є доволі серйозним викликом для якості освітнього процесу, особливо при викладанні клінічних дисциплін.

Мета даної роботи - висвітлення окремих напрямків практичної підготовки лікарів загальної практики – сімейної медицини в умовах дистанційного навчання.

Перехід на виключно дистанційне навчання в умовах пандемії COVID-19 привів до перегляду форм освітнього процесу, особливо в медичній галузі. Відомо, що дистанційне навчання складається з педагогічних та інформаційних технологій, які доволі широко застосовувалися й раніше [4,с. 41]. А саме, кейс-технології, мережеві інформаційно-комунікаційні технології. В ОНМедУ на протязі декількох попередніх років була створена електронна бібліотека, доступ до якої мають всі викладачі та студенти університету. Електронна бібліотека містить всі методичні матеріали, необхідні для учбового процесу. На сторінці кафедри загальної практики розміщені робоча програма, силабус, методичні розробки для практичних занять та самостійної роботи студентів, презентації лекцій, контрольні питання для диференційованого заліку, матеріали

представлені українською та англійською мовами. Згідно до політики університету, всі методичні матеріали щорічно оновлюються. З метою підвищення якості підготовки, на кафедрі створено сайт (доступ до якого здійснюється з офіційного сайту університету), який містить сучасні гайдлайни, клінічні настанови, протоколи, необхідні в практичній діяльності лікаря. І, якщо проведення он-лайн конференцій, вебінарів та семінарів в доковідний період, було ексклюзивним, то зараз перетворилося на щоденну практику. Зрозуміло, що широке впровадження дистанційних методів, має беззаперечні переваги, оскільки дає можливість студентам вибирати зручний час і темп для вивчення та засвоєння дисципліни, за рекомендацією викладача самостійно здійснювати додатковий пошук інформації, аналізувати й контролювати навчальну діяльність. Дистанційне навчання економить час, сприяє розвитку самодисципліни та самоорганізації при можливості повторно використовувати відеозапис навчального заняття. З другого боку, викладачі можуть більш систематично керувати навчальною роботою студентів, контролювати й аналізувати їхню діяльність за кожним модулем навчальної дисципліни, що стимулює студента якісно освоювати зміст. Також зросли можливості індивідуального контролю та фіксації рівня знань студентів, що потребує більше часу, але веде до підвищення рівня освіти.

Згідно до сучасних принципів WONKA (World Organization of Colleges and Academies and Academic Associations of General Practitioners-Family Physicians) та EURACT European Academy of Teachers in General Practice and Family Medicine) щодо підготовки сімейних лікарів, на додипломному етапі перевага віддається підвищенню рівню теоретичних знань, а максимальне оволодіння практичними навичками, необхідними сімейному лікарю в його професійній діяльності, є основною задачею навчання на післядипломному етапі [5]. Але деякі аспекти практичної підготовки лікарів є важливою складовою освітнього процесу і на додипломному етапі також [1,с. 12]. До програми підготовки сімейних лікарів включені загальні питання ведення амбулаторно-поліклінічного прийому хворих і здорових дорослих та дітей;

первинна та вторинна профілактика основних патологічних станів, медична допомога хворим в умовах денного та домашнього стаціонарів; принципи реабілітації хворих та інвалідів; експертиза тимчасової та стійкої непрацездатності; відбір хворих для санаторно-курортного лікування. Відпрацювання практичних навичок щодо ведення медичної документації, трактовки результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження за умов дистанційного навчання не викликають ніяких труднощів. На кафедрі розроблено кейси для найпоширеніших неінфекційних хвороб, які містять результати лабораторних та інструментальних досліджень. З метою розвитку клінічного мислення, та в умовах обмеженого доступу до спілкування з хворими розроблено ситуаційні задачі, які дозволяють оцінити стан хворого, призначити необхідне обстеження та лікування під керівництвом викладача. Наступним кроком, який потребує уваги є формування у студентів досвіду спілкування з хворими. Доцільним вважаємо відпрацювання ролевих ігор підчас он-лайн конференцій з обмеженою кількістю учасників. Формується блок-модульна інфраструктура навчальних тренінгів, яка містить теоретичні компоненти у вигляді відеолекцій та демонстраційну складову: презентації, демонстрацію відеофрагментів огляду хворого, засобів надання невідкладної медичної допомоги та спеціальних лікарських маніпуляцій.

Студенти демонструють розуміння складності дистанційної освіти в умовах пандемічних обмежень 2020-2021 рр., активно приймають участь в навчальному процесі, мають підвищену відповідальність та готовність до швидкого реагування на креативні зміни в процесі накопичення медичних знань та лікарських навичок.

Таким чином, якщо теоретична підготовка студентів доволі швидко адаптувалася до запропонованих умов, то практична підготовка потребує подальшого пошуку та творчого напрацювання нових форм.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

1. Заремба Є.Х. Підготовка сімейних лікарів на до- та післядипломному етапі, проблеми та шляхи їх вирішення / Є.Х. Заремба, О.Є. Січкоріз // Здоров'я суспільства. – 2019 - № 1 (8). – С. 11 – 14.
2. Підходи до підготовки сімейних лікарів в Україні та країнах Європи / [Ю. В. Вороненко, О. Г. Шекера, В.І. Ткаченко та ін.]. // Український медичний часопис. – 2014. – №3. – С. 116–120.
3. Реформа системи охорони здоров'я: в очікуванні перших результатів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/14938.pdf>
4. Треумова С.І., Додипломна і післядипломна підготовка сімейних лікарів в Україні. Застосування сучасних дистанційних технологій у навчальному процесі / Ю.М. Казаков, Є.Є. Петров. // Семейная медицина. – 2015 - №3 (61). - С. 40 – 42.
5. Яремчук О.В. Кращі зарубіжні практики в сімейній медицині: досвід для України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: DOI: 10.32702/2307-2156-2018.11.99